(Nro. 263.)

GAZETA LWOWSKA.

W Piątek Nro. 132. 16. Listopada 1821.

Wiadomości kraiowe.

Ze Lwowa. — C. K. Rząd kraiowy podał do umieszczenia następuiące

Okólniki:

I.

Ogłasza się zaprowadzenie mostowego od mostu wiązanego na rzecze Sereth pod Staroszynesem w Bukowinie zbudowanego.

Na mocy Dekretu wysokiey Kamery nadworney z d. 9. Września r. b. do liczby 34586 należytość mostowa od mostu wiązanego na rzecze Sereth pod Staroszynecem w Bukowinie nowo wystawionego, pobierana będzie podług 3ciey klassy Taryfy Okólnikiem z d. 15. Czerwca r. b. do liczby 31269 §. 7. ogłoszoney a to począwszy od 1. Grudnia r. b.

Co ku powszechney każdego wiadomości ninieyszem obwieszcza się.

We Lwowie d. 15. Października 1821.

(*Podpisy*).

II.

Dokładnieysze oznaczenia niektórych przepisów Ustawy wexlowey i Patentu z d. 25. Lutego 1791.

Nayiaśnieyszy Pan raczył na uczynione przez C. K. Kommissyią nadworną w prawodawstwie naypokornieysze przedstawienie, naywyższą uchwałą z dnia 13. Lipca r. b. rozporządzić, co następuie:

1. Wexle proste niepowinny mieć żadnego waloru i dowodu przeciw tym, którym prawa, wydawanie takowych zakazuią nawet wtedy, gdyby też wexle wspólnie przez takież osoby i przez kupców albo professyionistów, do zobowiązania się prostemi wexlami zdolnych, wydane były.
2. Przepisy Uniwersału z dnia 25. Lutego 1791 o wydawaniu prostych wexlów, służą także co do ich akceptacyi. Wspomniona akceptacyia nie ma żadnych prawnych skutków przeciw osobom, do wydawania prostych wexlów niezdolnym, chociażby wexel od kupca albo professyionisty, który każdym rodzaiem wexlów zobowiązać się może, wydany był. Wexle na ordynowanie kogo trzeciego brzmiące, ale w mieyscu wydania zapłacić się maiące, trzymane bydź maią za równo z innemi wexlami prostemi.
3. Giro prostego wexlu, przeciw osobom do wydawania takichże wexlów niezdolnym, ma moc iedynie prostey Cessyi, i nie stanowi przeciw nim ani prawa kambiialnego, ani też Jurysdykcyi Sądu kambiialnego, gdyby nawet wexel od uprawnionego do wydania wexlu kupca albo professyionisty wydany był.
4. Rękoymie za formalne albo proste wexle, od kogokolwiekby takowe dane były, rozpoznawane bydź maią podług prawa prostego.

Zaskarzenie ręczyciela należy do tegoż samego Sądu, do któregoby ón z powodu inszey iakiey poręki zapozwanym bydź mógł.
5. Jeżeli więcey osób formalne albo proste wexle bez wyraźnego obwarowania, że każda z nich tylko za swóy udział, dług wexlowy przyiąć chce, wspólnie wydaią, giruią, lub akceptuią, wtedy też osoby, ieżeli w ogólności do zobowiązania się wexlem zdolne są, wszyscy za iednego i ieden za wszystkich odpowiadaią.

Która to naywyższa uchwała w skutku dekretu wysokiey Kancellaryi nadworney z d. 21. Września r. b. do powszechney podaie się wiadomości.

We Lwowie dnia 9. Października 1821.

(*Podpisy*).

Gdy na d. 25. i 30. Kwietnia r. b. rozdawano w Rzesowie na koszt Rządu premiią wyznaczone w zamiarze poprawienia chowu bydła i koni, odebrały następuiące osoby przepisane ceny:

a) Za naypięknieysze po stadnikach skarbowych wychowane źrzebce odebrali po 20 Cz. Zł. poddani: Tadeusz Jabłoński i Konrad Rottaug, tudzież nadleśny Józef Węsminovich.

)(

b) Za takież klacze po 6 Cz. Zł. poddani Fryderyk Nessel, Jan Lutz, Michał Brillach, Jan Mostowski i Jan Jarocki.

c) Za naypięknieysze byki własnego chowu po 12 ZR. w mon. konw. poddani Kasper Kochan i Andrzey Maiewicz; nakoniec

d) Za naypięknieysze takież iałowki po 8 ZR. w m. k. poddani Marcin Maykowski i Marcin Rucki.

Wiadomości zagraniczne.

Ameryka Hiszpańska.

Podług wiadomości z Ameryki północney zaiął Boliwar w początkach Sierpnia zamek Bocca-Chica pod Kartageną, i załogę wziąwszy w niewolę woienną odesłał do Kuby. Nie wątpiono, że Kartagena przeydzie w moc iego. Woysko posiłkowe, którego się tam z Hiszpanii spodziewano, a które iak sie zdaie, w samey Ameryce było zebrane, wzbraniało się poniekąd mieć udział do woyny, i posłano ie do Jamaiki, gdzie w dniu 10go Sierpnia wielu Officerów z tego woyska przybyło na dniu 16. do Kuby. Kongress Kolumbiyski wydał powszechną amnestyię i wezwanie do wszystkich byłych mieszkańców połączonych prowincyy, aby się powrócili i wykonali Rzeczpospolitey przysięgę na wierność, a wszystkie przewinienia puszczone będą w niepamięć. Naynowsze wiadomości z kongressu dochodzą do końca Lipca. Tenże kongress uchwalił iednomyślnie: 1. Wieczne połączenie Wenezueli i Kundinamarki; 2. Zaprowadzenie Konstytucyi republikańckiey, opartey na podstawach władztwa ludu i reprezentacyi narodowey z powszechnem prawem wyboru; odpowiedzialności sług władzy; wolności mniemań i prassy. 3. Wystawienie pomnika na równinach Calabózo na cześć nayznakomiciey oyczyznie zasłużonych żołnierzy i bohaterskich Jenerałow, i dla podania potomności imion walecznych poległych na poboiowisku. Kongress ten przyznać miał także część tryiumfu naczelnemu wodzowi Boliwarowi, który zostaie Prezydentem Rzeczypospolitey, i długo takowym nieodzownie potrzebnym będzie.

Podług doniesień z Veracruz przybył tamże Jenerał Odonoju w d. 3. Sierpnia, i zaczął sprawować obowiązki iako Jeneralny Kapitan i Naczelnik polityczny Mexiku, ponieważ tytuł Wice-Króla zniesiony iest przez Konstytucyią. Oraz wydał on odezwę do ludu Mexykańskiego, a drugiego dnia do mieszkańców i załogi miasta, w którey życzy im szczęścia do pokonania powstańców, którzy przypuscili iuż byli szturm do miasta. W dniu 28. Sierpnia odpłynęła z Hawanny do Kadyxu ze 40 okrętów kupieckich złożona flotta pod zasłoną dwóch korwett.

Portugaliia, Brazyliia i Algarbiia.

Na posiedzeniu 201, Minister morski przesłał w imieniu Króla Stanom z d. 17. Lipca list Następcy Tronu, w którym wyraża: »Prowincyia Rio-de-Janeiro doznaie pokoiu; wydatki r. z. wynosić miały 20 millionów kruzadów, dochod tegoroczni wyniesie tylko 14 millionów, ponieważ z prowincyi tey wpływa tylko 6 millionów a inne Kapitaniie nie przysyłaią pieniędzy; podług tego więc niedostawać będzie 8 millionów, dla zaspokoienia wydatków tegorocznych, i że nie wie, iak one zastąpić; woluntaryiuszom Królewskim należy się żołdu za 26 miesięcy; prowincyia S. Pawła mianowała Juntę, którey lud przyznał własność rządu; prowincyia gotowa do wszystkiego, lecz nie do przesłania pieniędzy; woysko w Santos podnieść miało rokosz chcąc zapłaty; ponieważ to nienastąpiło, wpaść mieli domu bogacza i zapłacili sobie samowolnie; w Campos nie lepiey się działo. W końcu mówi, iż czynił wszystko dla dobra narodu ile w iego było mocy, i żąda, aby dostoyny oyciec iego przełożył ten list Stanom, by go wzięli pod rozwagę i przedsiewzięli potrzebne środki, iakich Brazyliia koniecznie wymaga; że pozostał iako Xiąże Rejent w Brazylii, teraz zaś nie iest niczem więcey iak Jeneralnym Kapitanem prowincyi, ponieważ inne prowincyie niechcą go słuchać i wspierać, co ani dla Króla ani dla niego, iako Następcy Trona nie iest zaszczytnie.« Żaden z Członków Stanów nie uczynił uwagi nad tym listem.

Hiszpaniia.

List z Madery z d. 15. Października umieszczony w gazecie Francyi, oddany przed odeyściem poczty, donosi: »Otrzymaliśmy własnie teraz urzędowe wiadomości, że zaraza pokazała się w Murcyi i Alikancie i że w Walencyi pozamykano przez ostrożność wszystkie bramy miasta prócz iedney. Naywiększe panuie pogrążenie w tey piękney i nayludnieyszey prowincyi Hiszpanii. Ogółem wszystkie wiadomości są bardzo smutne. Pokładaią nadzieię w zbliżaiącey się zimie i pochlebiaią sobie, że chłodnieysza pora roku wstrzyma postępy tey niszczącey zarazy.«

Wielka Brytaniia i Irlandyia.

Podług naynowszych wiadomości Londyńskich z dnia 23. Października popełniono w Hrabstwie Limerik w Irlandyi nowe zgrozy i zaboystwa. Od owego czasu zabito tam oprócz P. Going cztery inne osoby mianowicie: PP. Walsh, Sparling, Ivis i Fitzgerald, a ieden z urzędników policyynych P. Barvett, tak został raniony, iż wątpiono o iego wyzdrowieniu. Niepokoie w Hrabstwie tak dalece się powiększaią, iż tam utworzyły się korpusy od 2 do 3000 ludzi.

Z Londynu d. 23. *Października.* — Córka Józefa Bonapartego wsiadła tutay na okręt zeszłego tygodnia i udała się do swoiego oyca bawiącego w Filadelfii.

Z Londynu dnia 26. *Października.* — Wczoray odprawiono wielkie publiczne zgromadzenie w oberzy Londyńskiey, w celu wzięcia pod rozwagę postępowania Króla Jegomości względem Sir R. Wilsona, i powiększenia otworzoney iuż dla niego składki.

Francyia.

Z Paryża d. 27. *Października.* — Wiadomość niedawno udzielona, że Hrabia Bertrand nie do Paryża, lecz do Chateauroux, miasta swego rodzinnego się udał, iest fałszywą, ponieważ Hrabia znayduie się teraz ze swoią żoną i dziećmi w Paryżu. — Uważaią, że Anglicy zakupuią we Francyi od nieiakiego czasu znaczne dobra.

Margrabia Londonderry doniosł Posłowi Angielskiemu, Lordowi Stuart, że Król Jegomość Angielski nie poiedzie na Paryż, lecz uda się wprost do Londynu.

Z Baionny d. 11. *Października.* — Nadeszłe własnie teraz wiadomości, iż 6,000 Francuzkiego woyska z działami stoi na granicach, dały powod do różnych mniemań; atoli wzmocnienie to woyska, nastąpiło z powodu linii kordonowey.

Zjednoczone Niderlandy.

Z Hagi d. 22. *Października.* — Zgromadzeni dzisiay Członkowie drugiey Izby Stanów Jeneralnych, musieli znowu opuścić salę bez naradzenia się, ponieważ ieszcze dotąd większa część Deputowanych nie przybyła; Pułkownik Van der Graaf mianowany iest Jenerałem Majorem i Kommendantem placu w Amsterdamie.

Z Bruxelly d. 24. *Października.* — Drukarz i tłumacz Dziennika: »*Flambeau*«, Verwecke i Leman, wskazani zostali każdy na roczne więzienie i koszta sprawy. — Obóz dotąd będący pod Turnhut został zwinięty.

Niemcy.

Ogłoszona w d. 7. Października Konstytucyia dla Xięztwa Sasko-Koburgskiego złożona iest z dziesięciu tytułów i 121 paragrafów, i zapełnia cztery arkusze in 4to. Napisy tytułów są: »O Xięstwie i onegoż Rządzie w ogólności. — O ogólnych prawach i powinnościach obywateli Państwa. — O kościołach, urządzeniach oświecenia i dobroczynności. — O gminach. — O Stanach Kraiowych. — O prawach Stanów Kraiowych. — O porządku spraw podczas Seymu. — O Wydziale Stanowym. — O rachunkowości w kassach kraiowych. — O rękoymii Konstytucyi.« — Główny zaś tytuł iest: »Prawo dotyczące »się Konstytucyi Xięstwa Koburgsko- »Saalfeldskiego. W Koburgu, wytłoczo- »no czcionkami Ahlego, 1821. na 32 stronni- »cach in 4. części arkusza.« — Nowa ustawa Konstytucyi wydana iest w kształcie wysokiego rozporządzenia, wstęp opiewa: »My Ernest, z Łaski Bożey Xiąże Saski i t. d. Przekonawszy się o życzeniach Naszych wiernych Stanow chcących Konstytucyi i wziąwszy na uwagę takowe żądanie, postanowilismy wydadź Naszą uchwałę, zatem teraz widziemy się bydź spowodowanymi tę Konstytucyię Stanów Kraiowych, połączoną z innemi prawnemi oznaczeniami zebrać w ieden akt, i ztąd rozporządzamy, iż to, co następuie, ma bydź Konstytucyią Xięstwa Koburgsko - Saalfeldskiego.« Podpis Xięcia nastąpił d. 8. Sierpnia b. r. W końcu tegoż aktu dodano, iż dla tey nowey Konstytucyi potrzeba starać się o rękoymiią Związku Niemieckiego. Jako główne oznaczenia nowey Konstytucyi Koburskiey następuiące zasługuią na uwagę: Xięstwo Koburgsko - Saalfeldskie, włącznie z Urzędem Themar, tworzy Państwo Związku Niemieckiego. Uchwały Zgromadzenia Związkowego są częścią prawa Stanowego Xięstwa. Godność Xiążęca iest dziedziczną w prostém, rodzoném i prawém następstwie, podług prawa starszeństwa w linii męzkiey, tak, iak zachowywane iest następstwo w domu Xiążęcem podług istnieiącey Konstytucyi dla pierworodnego i umów w domach Xiążęcych Saskich. Urodzenie przy równych z drugim własnościach nie nadaie prerogatywy do otrzymania urzędu publicznego. Rożnica wyznania Chrześciańskiego nie pociąga za sobą różnicy w prawach politycznych i cywilnych. Wszystkim trzem wyznaniom Chrześciańskim dozwo-

lone iest wykonywanie publiczne ich obrządku religii. Każdemu mieszkańcowi zapewnione iest zupełne używanie wolności sumienia. Wolność osobista i maiątek nie podpada żadnemu innemu ograniczeniu oprócz iakie prawo i ustawy oznaczaią. Każdemu mieszkańcowi wolno iest wyyść z kraiu pod oznaczeniami prawa. Wszystkie powinności pochodzące ze związków lennych podległe są zmianie, iak i wszystkie ciężary feudalne. Własność może bydź dla potrzeby publiczney zięta tylko za uprzedniem wynagrodzeniem podług prawa. Każdy obywatel kraiu, któremu nie służy prawny wyiątek, obowiązany mieć udział do porządkowey służby woyskowey. Podczas wezwania do wypełnienia tey powinności, rozróżnia między równie obowiązanymi łos, z dozwoleniem zastępstwa. Sprawiedliwość niepodległą iest Rządowi. Żaden mieszkaniec nie może bydź więziony i karany, iak tylko w przypadkach, i wedle kształtu przepisanego prawem i ustawami. Nikt nie może bydź dłużey niepewnym powodu swoiego uwięzienia nad 24 godzin, i oddany powinien bydź właściwemu sobie Sędziemu. Każdemu wolno iest, obrać sobie sposob zarobkowy podług iego własney skłonności i przy zachowywaniu praw istnieiących może każdy w swoiem powołaniu kształcić się w kraiu lub zagranicą. Sprawy Gminne urządzone bydź maią ustawą, która mieć będzie za podstawę własne zarządzanie maiątkiem pod zwierzchnim dozorem Rządu. Maiątek Gmin nie może bydź wcielony pod żadnym pozorem do kraiowego. Do Stanów Kraiowych wybierać będą z pośród siebie: wszyscy posiadacze dóbr Stanu Rycerskiego 6 Deputowanych, Władze mieyskie Koburga i Saalfeldu 2; mieszczanie Koburga, Saalfeldu i Poesnek 3, a inne wsie i wszystkie gminy 6. Każdy Deputowany wybierany będzie podług prawideł na lat 6 i w takimże charakterze wybrany bydź może na nowo. Każdy Deputowany uważany bydź ma iako Reprezentant całego kraiu, nie swoiego obwodu. Do zakresu działalności Stanów, należy, prawodawstwo, Skarbowe sprawy, wnioski i żałoby. Proiekta do prawa tylko panuiący przekładać może Stanom, ale nie Stany Panuiącemu. Atoli Stany mogą podadź wnioski do nowych praw, iakoteż do odmiany lub zniesienia istnieiących. Do nich należy zezwalać na podatki, i mieć wspólny dozor kosztów kraiowych. Wszystkie publiczne dochody wpływaią do kassy kraiu, która za to podeymować winna koszta publicznego zarządu, i utrzymanie woyska. Dochody z dóbr Korony służyć maią na utrzymanie domu Panuiącego. Podatki przeznaczone tylko na opędzenie potrzeb kraiowych, do których przykładać się maią wszyscy obywatele kraiu podług stosunkowey równości i cały maiątek gruntowy kraiu bez wyiątku, a zatem i dobra Korony. Nabór do woyska dla onegoż powiększenia nad obowiązek ku związkowi, uchwalony tylko bydź może przez Stany. Cały dług Stanu zapewniony bydź powinien osobną ustawą i przez ustanowienie osobnego instytutu umarzaiącego dług Stanu, na co użyte bydź maią nadzwyżki w kassach kraiowych; pomnożenie długu Stanu nie może nastąpić bez zezwolenia Stanów. Stany maią w szczególności prawo do zanoszenia przed Panuiącego skarg, do którychby ich zniewoliło postępowanie urzędników publicznych. Zwyczaynie Seym odprawiać się będzie od 6 do 5 lat raz i zawsze rozpocznie się w Lutym. Sam tylko Panuiący ma prawo zwoływać Stanów posiedzenie, odraczać ie, rozwiązać i zamknąć. Osoby Stanów podczas Seymu są nienaruszalnemi. Rozwiązanie Seymu przy końcu onegoż będzie ogłaszane. Stany wybieraią z pośród siebie Dyrektora Seymu i Sekretarza. Dla wypracowania poiedyńczych przedmiotów może Zgromadzenie wybrać z pomiędzy siebie kilku, którzy utworzywszy wydziały połączyć się mogą z Ministeryium lub Kommissyią Seymową. Tylko ci, którzy podaią wnioski, lub maią przełożyć uchwałę wydziału, upoważnieni są do odczytania na piśmie swoich robot; w prawdzie innym członkom wolno iest wyrazić obszernie swoie zdanie, lecz w tey ograniczać się maią na ustnem przełożeniu. Członki Zgromadzenia Seymowego, pobierać będą na żądanie swoie z kassy kraiu, tak wynagrodzenie kosztów podroży, iak i dla wszystkich równą dzienną płacę za czas ich pobytu. W przerwie czasu od iednego Seymu do drugiego, sprawami Stanów kraiowych zawiadować będzie Wydział, złożony z Dyrektora, Sekretarza i czterech innych Członków, maiących bydź przez Stany pośród siebie wybranemi.

Król Jmć W. Brytanii przeieżdzaiąc Goetingę, zatrzymał się w tem miescie kilka godzin, przyymował Deputacyie uniwersytetu i miasta; zwiedził bibliotekę i uieżdżalnią, gdzie był obecny obrotom świetnie urządzonego karuzelu, przy czem ieżdzcy okazali się w ozdobnych ubiorach Hiszpańskich. — Król miał bydź mocno tem zadowolniony. — Jutro spodziewany iest ten Monarcha w Kassel.

Redakcyia F. Krattera. — Drukiem J. Pillera.